

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

PROJECTE: Accions educatives dirigides a joves

RESULTATS DE L'ENQUESTA DE RESULTATS DE L'ACCIÓ EDUCATIVA *Prevenir per gaudir*

ANY 2014

INTRODUCCIÓ	2
RESULTATS PRE-TEST	3
PERFIL DE LA MOSTRA.....	3
ESTEREOTIPS DE GÈNERE	5
PRÀCTIQUES SEXUALS.....	9
ÚS MESURES PREVENTIVES.....	12
FONTS D'INFORMACIÓ.....	19
CONEIXEMENTS I PRECEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL	21
RESULTATS COMPARACIÓ PRE-POST	24
PERFIL DE LA MOSTRA.....	24
ESTEREOTIPS DE GÈNERE	24
ÚS MESURES PREVENTIVES.....	27
CONEIXEMENTS I PRECEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL	29
CONCLUSIONS	32

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

INTRODUCCIÓ

QUÈ ÉS *Prevenir per gaudir*?

Prevenir per gaudir és una acció educativa de promoció de la sexualitat saludable de SIDA STUDI que es caracteritza per:

Públic destinatari: Joves de 2n cicle de l'ESO

Durada: 3 sessions de 2 hores

Número màxim de participants: 30

Ponents: Parella pedagògica (una educadora i un educador)

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

RESULTATS PRE-TEST

PERFIL DE LA MOSTRA

Un total de 463 joves distribuïts en 6 centres educatius (vegeu Taula 0), han emplenat correctament el qüestionari PRE-Test. El 49,1% de la mostra són nois i el 50,9% noies. L'edat mitjana es de 14,8 anys (DE: 0,77). El 91,3% són persones nascudes a l'Estat espanyol.

Taula 0. Distribució dels/les alumnes segons el centre educatiu		
<i>Centre educatiu</i>	<i>Nombre d'alumnes</i>	<i>Curs</i>
IES Damià Campeny (Mataró)	115	3r ESO
IES Domènec Perramon (Arenys de Munt)	65	3r ESO
IES Mediterrània (Masnou)	56	3r ESO
IES Pere Fontdevila (Gironella)	48	3r ESO
S.J. Sant Sadurní (St Sadurní d'Anoia)	88	4t ESO
Salesians Rocafort (Barcelona)	91	4t ESO

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

La **Taula 1** mostra l'origen de pares/mares i la religió dels/les joves:

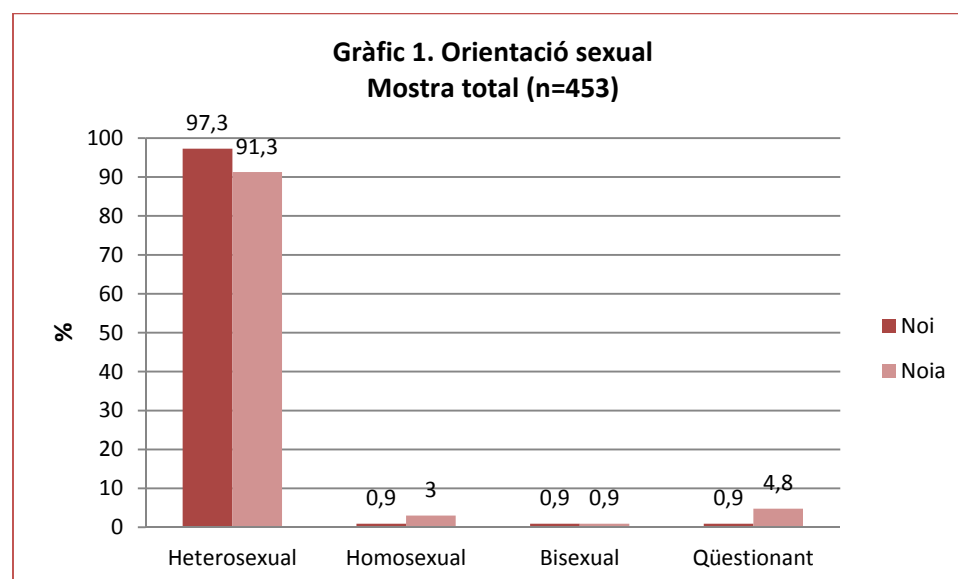
Taula 1. Origen pares/mares i religió joves	
	%
<i>Origen pare:</i>	
Epanyols	86
Llatinoamericans	4
Nordafricans	4,2
Altres	5,8
<i>Origen mare:</i>	
Epanyoles	86
Llatinoamericanes	5,6
Nordafricans	4,5
Altres	3,8
<i>Religió joves:</i>	
Cap	52,5
Catòlic/a	40
Altres	7,5

Cal destacar que el 5,8% dels/les joves es defineixen com homosexuals, bisexuals o s'ho estan qüestionant i són més les noies que es defineixen com a homosexuals o es qüestionen la orientació sexual que els nois (**Gràfic 1**).

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

$p < 0,05$

ESTEREOTIPS DE GÈNERE

A la **Taula 2** es mostra la distribució de la mostra segons la seva opinió en relació als estereotips de gènere. Les diferències estadísticament significatives en les proporcions de cada ítem segons sexe estan indicades amb un asterisc i les diferències en les mitjanes amb dos asteriscs.

L'ítem amb el qual estan més d'acord tant nois (32,5%) com noies (23,1%) és:

- “És natural que homes i dones desenvolupin tasques diferents”

Els ítems amb els quals estan en total desacord amb més freqüència

en els nois són:

- “És més important per una dona que per un home arribar verge al matrimoni” (49,3%)
- “És més apropiat que una mare i no un pare canvii els bolquers al nadó” (49,1%)

i en les noies és:

- “Els homes, en general, estan més ben preparats que les dones pel món de la política” (75,6%)

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

S'observen diferències per sexes en les mitjanes de tots els ítems i coincideix que hi ha diferències tant en les proporcions com en les mitjanes en els següents:

- “Si un nen/a està malalt i els dos pares estan treballant ha de ser generalment la mare la persona qui demani permís a la feina per cuidar-lo/la”
- “És millor que una dona intenti aconseguir seguretat animant al seu marit en la seva feina que posant-se davant seu amb la seva pròpia carrera”
- “La relació ideal entre marit i muller és la interdependència, en la qual l’home ajuda a la dona amb el suport econòmic i ella satisfà les seves necessitats domèstiques i emocionals”
- “Considero força més desagradable que una dona digui paraulotes i paraules malsonants que si les diu un home”
- “Les relacions extra-matrimonials són més condemnable en una dona”
- “Els homes, en general, estan més ben preparats que les dones pel món de la política”

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Taula 2. Opinions sobre els estereotips de gènere									
		Desacord total	Força desacord	Una mica en desacord	Ni d'acord ni en desacord	Una mica d'acord	Força o total d'acord	Mitjana	(DE)
		%	%	%	%	%	%		
<i>Encara que a algunes dones els agradi treballar fora de casa, hauria de ser responsabilitat última de l'home subministrar el suport econòmic a la seva família (n=451)</i>	Nois	41,9	13,1	8,6	20,7	7,2	8,6	2,67**	(1,79)
	Noies	65,5	13,1	7,4	7,4	3,5	3,1	1,80**	(1,37)
<i>És natural que homes i dones desenvolupin tasques diferents (n=459)</i>	Nois	17,3	12,4	6,7	15,1	16	32,5	4,20**	(2,17)
	Noies	29,9	12,8	12	12	10	23,1	3,41**	(2,16)
<i>Si un nen/a està malalt i els dos pares estan treballant ha de ser generalment la mare la persona qui demani permís a la feina per cuidar-lo/la * (n=456)</i>	Nois	43	17,5	10,3	13,9	7,2	8	2,54**	(1,79)
	Noies	59,7	12,4	6,9	9	7,3	4,7	2,08**	(1,61)
<i>És millor que una dona intenti aconseguir seguretat animant al seu marit en la seva feina que posant-se davant seu amb la seva pròpia carrera * (n=443)</i>	Nois	37,9	11,7	11,2	21,5	7,9	9,8	2,86**	(1,86)
	Noies	59,4	13,5	7,4	12,7	2,6	4,4	2,00**	(1,48)
<i>És més important per una dona que per un home arribar verge al matrimoni (n=460)</i>	Nois	49,3	9,3	6,6	19,8	5,3	9,7	2,58**	(1,91)
	Noies	59,2	12	4,3	18	2,6	3,8	2,06**	(1,54)

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

<i>La relació ideal entre marit i muller és la interdependència, es la qual l'home ajuda a la dona amb el suport econòmic i ella satisfà les seves necessitats domèstiques i emocionals * (n=454)</i>	Nois	38,8	15,6	12,9	17,4	8	7,2	2,67**	(1,77)
	Noies	64,3	13,5	8,7	5,7	2,6	5,2	1,87**	(1,49)
<i>És més apropiat que una mare i no un pare canviï els bolquers al nadó * (n=458)</i>	Nois	49,1	15	9,3	10,2	8,4	8	2,42**	(1,82)
	Noies	70,7	16,8	3,4	3,9	3	2,1	1,59**	(1,18)
<i>Considero força més desagradable que una dona digui paraulotes i paraules malsonants que si les diu un home * (n=459)</i>	Nois	37,2	13,7	9,7	10,6	15,5	13,3	3,01**	(2,03)
	Noies	54,1	14,6	9	10,3	5,6	6,4	2,20**	(1,64)
<i>Les relacions extra-matrimonials són més condemnable en una dona * (n=448)</i>	Nois	44,5	9,1	7,7	24,5	7,7	6,4	2,64**	(1,76)
	Noies	71,1	9,2	8,8	6,1	3,5	1,3	1,66**	(1,21)
<i>La dona hauria de reconèixer que així com hi ha feines que no són desitjables per ella perquè requereixen de força física, n'hi ha d'altres que no ho són degut a característiques psicològiques (n=449)</i>	Nois	24,1	14,1	10	26,4	11,8	13,6	3,38**	(1,89)
	Noies	41,9	18,3	8,7	19,2	8,3	3,5	2,45**	(1,56)
<i>Hi ha moltes feines en les què els homes haurien de tenir preferència respecte les dones alhora de produir-se un ascens o de promocionar-se (n=455)</i>	Nois	45,3	11,2	9	18,4	7,6	8,5	2,63**	(1,85)
	Noies	70,7	12,1	4,3	6,0	3,4	3,5	1,71**	(1,36)
<i>Els homes, en general, estan més ben preparats que les dones pel món de la política * (n=451)</i>	Nois	46,3	15,9	8,8	14,1	6,2	8,8	2,48**	(1,77)
	Noies	75,6	12	2,1	8,1	0,4	1,7	1,51**	(1,11)
* diferències estadísticament significatives en les proporcions									
** diferències estadísticament significatives en les mitjanes									

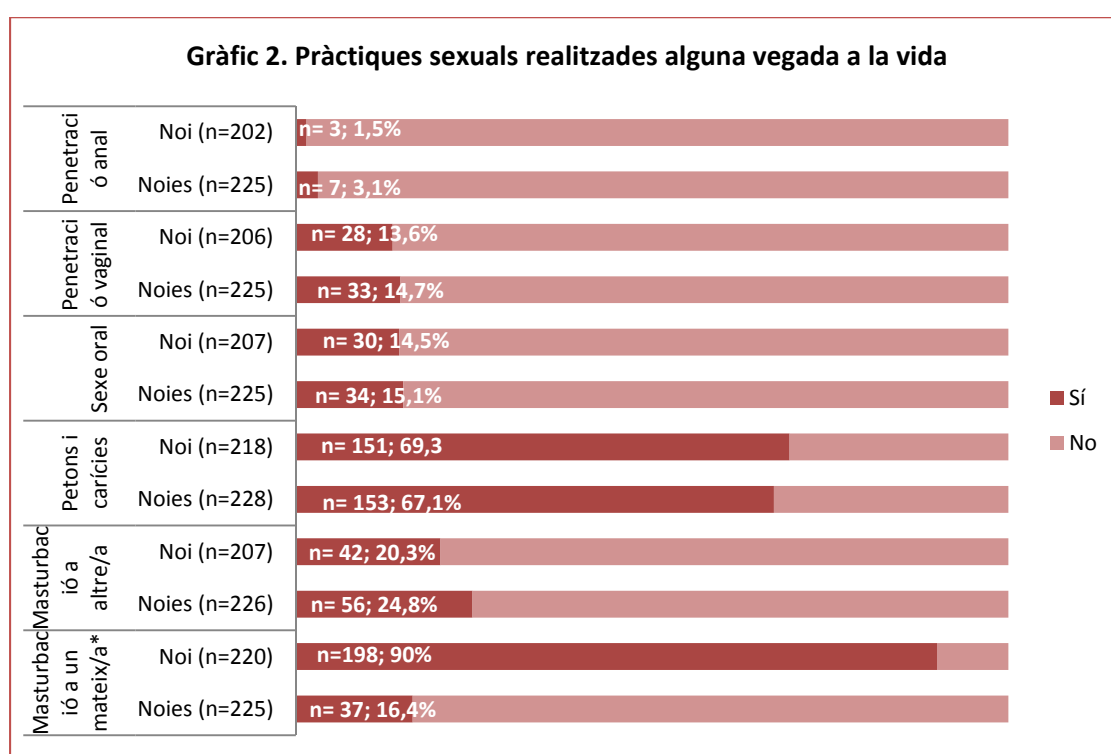
Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

PRÀCTIQUES SEXUALS

El **Gràfic 2** mostra les pràctiques sexuals realitzades per els nois i noies alguna vegada a la vida.

- El 31,2% de nois/es no han tingut cap contacte sexual (masturbació a un altre, sexe oral, petons i carícies i/o, penetració anal o vaginal)
- El 18,6% nois i noies han practicat sexe oral, la penetració anal o vaginal alguna vegada a la vida (80/431) i el 14,2% de nois/es han realitzat pràctiques amb penetració (60/430)¹.
- En l'única pràctica que s'observen diferències entre nois i noies és la masturbació a un mateix, essent els nois qui la practiquen amb més freqüència (90% respecte el 16,4% de les noies).

¹ Hi ha alguna lleugera inconsistència en el nombre de nois/es que responen les preguntes 3, 4, 5 i 6 degut a que no es fan els salts correctament. 79 nois/es diuen haver practicat sexe oral, vaginal i anal algun cop a la vida (pregunta 3) mentre que 81 han respost algun cop els darrers 12 mesos (pregunta 4). 61 nois/es responen haver practicat sexe anal o vaginal algun cop a la vida (pregunta 3) mentre que en els darrers 12 mesos eren 68 nois/es segons la pregunta 5 o 70 nois/es segons la pregunta 6.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Les edats d'inici de les diferents pràctiques sexuals es mostren a la **Taula 3**.

Taula 3. Edat mitjana inici pràctiques sexuals					
		<i>n</i>	<i>% dels que realitzen la pràctica que contesten</i>	<i>Mitjana edat d'inici</i>	<i>DE</i>
<i>Penetració anal</i>	Noi	4	100,0	14,3	1,5
	Noia	5	71,4	14,6	0,6
<i>Penetració vaginal</i>	Noi	27	96,4	14,4	0,9
	Noia	27	81,8	14,6	1
<i>Sexe oral</i>	Noi	27	90,0	13,8	1,3
	Noia	28	82,4	14,7	0,7
<i>Petons i carícies*</i>	Noi	113	74,8	11,8	2
	Noia	99	64,7	13,2	1,4
<i>Masturbació a altre/a</i>	Noi	37	88,1	14	1,4
	Noia	45	80,4	14,4	1,1
<i>Masturbació a un mateix/a*</i>	Noi	164	82,8	11,3	1,4
	Noia	28	75,7	13,6	1

* $p < 0,05$; Limitacions: no es pot extrapolar al total de joves que han realitzat la pràctica, especialment si els percentatges de resposta no arriben al 70%.

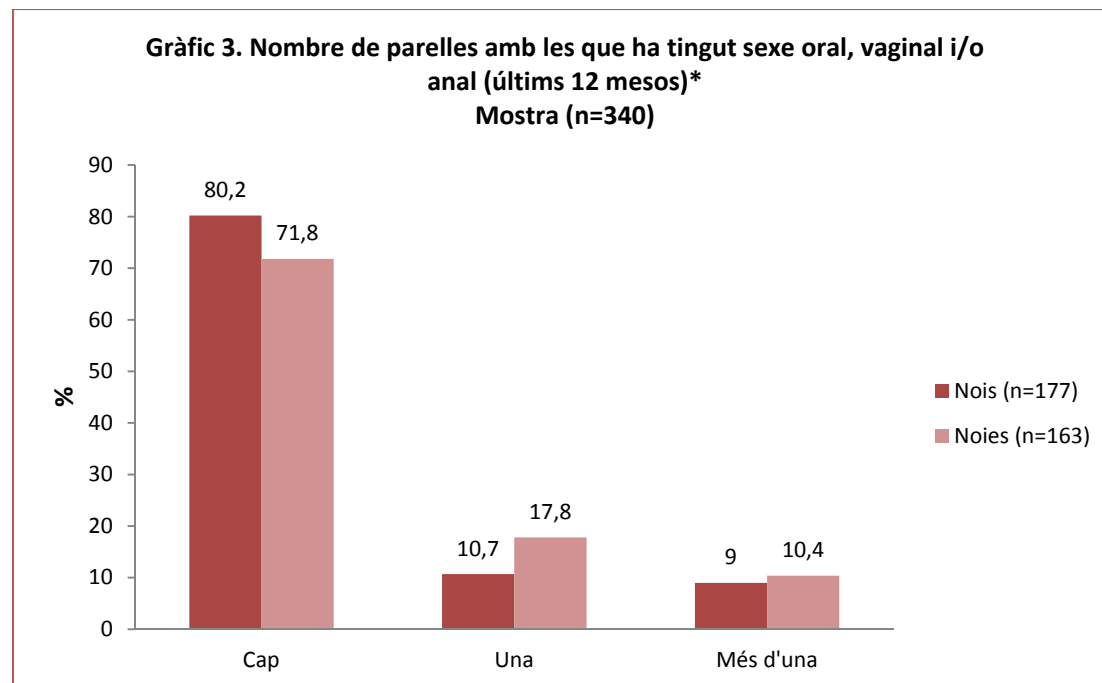
Els nois inicien abans la masturbació a un mateix que les noies així com els petons i carícies. En la resta de pràctiques sexuals no s'observen diferències per sexes.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

En quan al nombre de parelles amb les quals els/les joves han tingut sexe oral, vaginal i/o anal els darrers 12 mesos, no s'observen diferències entre nois i noies (**Gràfic 3**).

* Aquesta pregunta la responen el 73,4% dels/les joves enquestats/des

Si considerem només els nois/es que han practicat sexe oral i/o penetració anal i/o vaginal alguna vegada a la vida (79), el 89% han tingut almenys una parella els últims 12 mesos (65/73).

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

ÚS MESURES PREVENTIVES

Als/les joves que havien practicat la penetració anal i/o vaginal els últims 12 mesos se'ls preguntava si havien utilitzat algun mètode preventiu en aquest període. La **Taula 4** mostra les opcions preventives escollides en els darrers 12 mesos en les pràctiques sexuals amb penetració.

Taula 4. Opcions preventives escollides en les pràctiques anals i/o vaginals (últims 12 mesos)						
		% dels que han realitzat les pràctiques que contesten	Mai	Alguna vegada	Gairebé sempre	Sempre
Preservatiu penis	Nois (n=32)	94,1	6,2	0	25	68,8
	Noies (n=33)	94,3	9,1	9,1	18,2	63,6
Preservatiu vagina	Nois (n=25)	73,5	92	4	0	4
	Noies (n=28)	80,0	100	0	0	0
Pastilla anticonceptiva	Nois (n=24)	70,6	91,7	0	4,2	4,2
	Noies (n=29)	82,9	82,8	6,9	3,4	6,9
Marxa enrere	Nois (n=24)	70,6	54,2	29,2	8,3	8,3
	Noies (n=29)	82,9	62,1	24,1	6,9	6,9
Pastilla del dia després	Nois (n=24)	70,6	87,5	8,3	0	4,2
	Noies (n=30)	85,7	63,3	30	3,3	3,3

Base: aquesta pregunta la responen sols els 34 nois i 35 noies que deien haver realitzat la penetració anal i/o vaginal en el darrer any

Limitacions: el poc nombre de joves que han realitzat les pràctiques i que responen dificulta la interpretació de les dades

Per aquest ordre, les opcions preventives més utilitzades en el darrer any (alguna vegada, gairebé sempre o sempre), tant per nois com per noies, són el preservatiu per a penis (87,7%), seguit de la marxa enrere (15%), la pastilla anticonceptiva (9,5%), la pastilla del dia després (5,6%) i finalment el preservatiu vaginal (3,8%).

La freqüència d'ús dels mètodes indica que el preservatiu és utilitzat sempre pel 68,8% dels nois i el 63,6% de les noies.

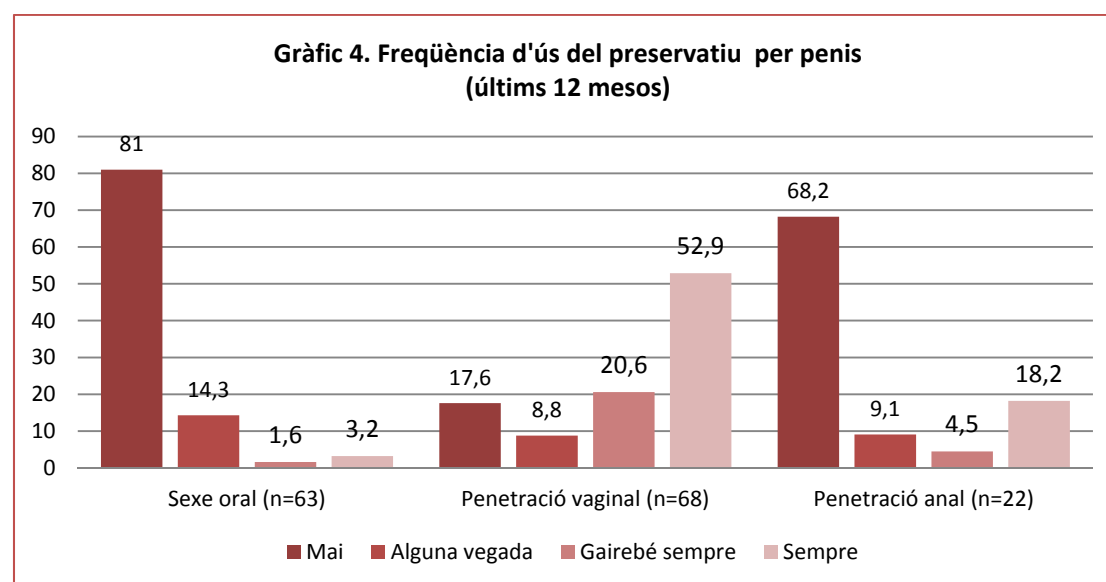
Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Motius pels quals han escollit les opcions preventives (respostes múltiples):

- Preservatiu penis: 60% per prevenir l'embaràs, prevenir ITS i prevenir el VIH (tots els motius exposats); el 35% per prevenir l'embaràs i un 1,7% per prevenir el VIH.
- Preservatiu vagina: el 50% dels que responen a aquesta pregunta (2 nois) per tots els motius exposats.
- Pastilla anticonceptiva: 28,6% per tots els motius exposats; el 57,1% per prevenir embaràs i un 14,3% per prevenir ITS.
- Marxa enrere: 68,2% per prevenir embaràs i el 27,3% per tots els motius exposats
- Pastilla del dia després: 92,9% per prevenir embaràs i el 28,6% per tots els motius exposats.

El **Gràfic 4** mostra la freqüència d'ús del preservatiu en el sexe oral, vaginal i anal. Cal remarcar que en el cas de la penetració anal el baix nombre d'efectius dificulta la interpretació de les dades.

L'ús del preservatiu a la darrera relació sexual es va preguntar als 34 nois i 35 noies que declaraven haver realitzat la penetració anal i/o vaginal alguna vegada en el darrer any. Una elevada proporció de nois/es no utilitzen mai el preservatiu masculí pel sexe oral (81%) ni per la penetració anal (68,2%) mentre que el 73,5% l'utilitza gairebé sempre o sempre en la penetració vaginal.

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Els nois i noies que havien practicat la penetració anal o vaginal alguna vegada (n=64) se'ls preguntava si havien usat el preservatiu en la darrera relació. El 81,4% dels/les joves van afirmar haver usat un preservatiu en la seva darrera relació sexual amb penetració (83,3% els nois i 79,3% les noies, $p>0,05$).

D'entre els nois/es no l'havien usat (n=10), un 44,4% va declarar com a motiu principal per no usar-lo que no en tenien i/o que la relació era imprevista. La poca mida mostral fa que aquesta variable s'hagi d'interpretar amb cautela.

La **Taula 5** mostra l'actitud dels/les joves que han tingut relacions sexuals amb penetració alguna vegada en diferents situacions que plantegen la capacitat de negociació en l'ús del preservatiu.

Amb la parella estable, la majoria de nois/es intentarien convèncer la parella d'usar el preservatiu en el cas que la parella no volgués usar-lo en les relacions sexuals.

Amb una parella ocasional, són més les noies que es negarien rotundament a tenir relacions sexuals amb una parella ocasional sense preservatiu (68,2% respecte 3,8%) mentre que els nois intentarien convèncer la parella d'utilitzar-lo (48,1% respecte 13,6%)

Taula 5. Capacitat de negociació		
	Nois (n=51) %	Noies (n=42) %
<i>Una nit estàs amb la teva parella i decidiu mantenir relacions sexuals (amb penetració), però ell/ella no vol utilitzar preservatiu aquella nit... Què fas?</i>		
<i>No faig res i ens posem a dormir o a veure una pel·lícula</i>	3,9	11,9
<i>Seguim amb altres pràctiques sense realitzar la penetració</i>	27,5	19,0
<i>Intento convèncer-la/lo d'utilitzar el preservatiu</i>	41,2	54,8
<i>Accedeixo, en tinc ganes, per un dia no passarà res i confio en la meva parella</i>	27,5	14,3

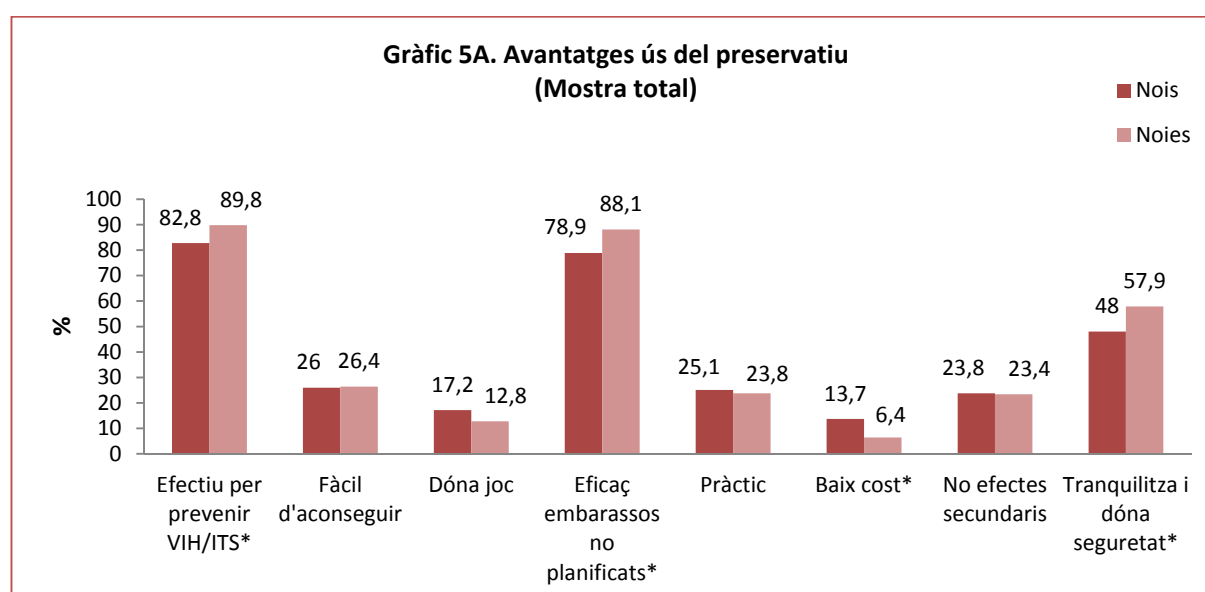

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

	Nois (n=52) %	Noies (n=44) %
<i>Una nit "boja" trobes parella i et demana tenir relacions sexuals (amb penetració) sense preservatiu... Com reaccions? *</i>		
<i>Em nego rotundament i segueixo la festa</i>	3,8	68,2
<i>Seguim amb altres pràctiques sense realitzar penetració</i>	25,0	13,6
<i>Intento convèncer-la/lo d'utilitzar el preservatiu</i>	48,1	13,6
<i>Si la nit és boja de veritat, ni m'ho plantejo i ho faig sense preservatiu</i>	23,1	4,5
<i>* diferències estadísticament significatives</i>		
<i>Base = joves que han penetrat alguna vegada a la vida responen aquesta pregunta</i>		

El **Gràfic 5A** (mostra total) i el **Gràfic 5B** (entre els 28 nois i les 33 noies que han realitzat la penetració anal i/o vaginal alguna vegada) presenten les avantatges que troben els/les joves en utilitzar el preservatiu.

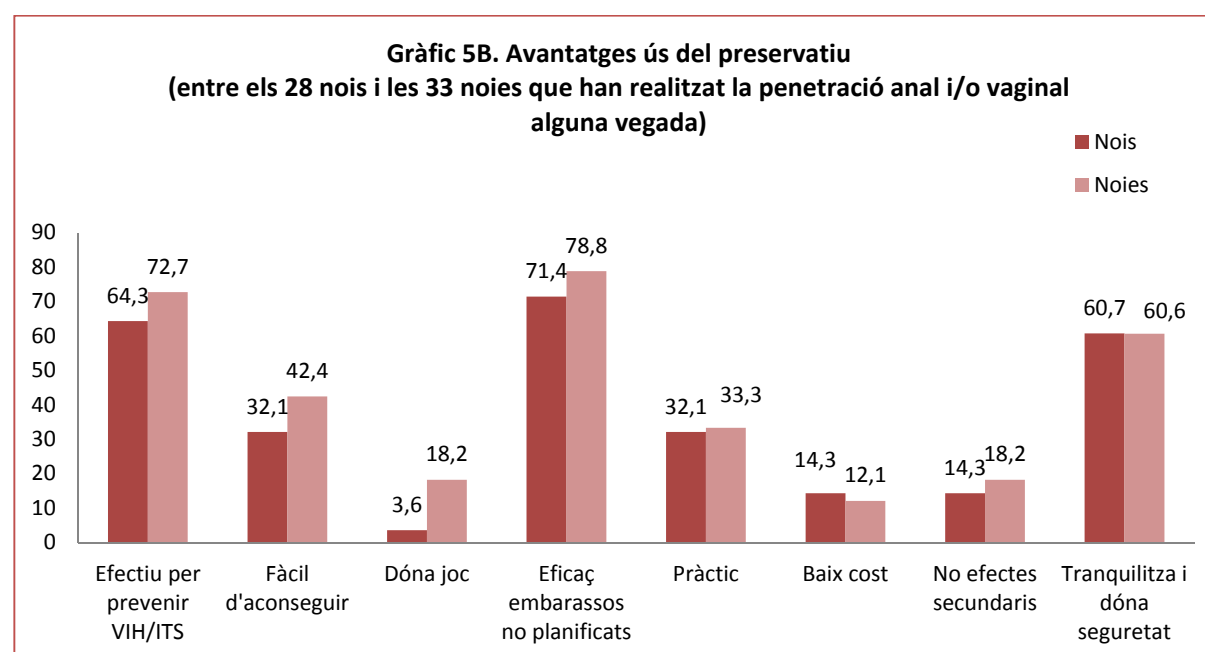
**diferències estadísticament significatives*

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

En la mostra total, les avantatges més citades del preservatiu tant per nois com per noies són l'eficàcia per prevenir el VIH/ITS (86,4%) i els embarassos (83,6%) i que donen seguretat (53,1%). El **Gràfic 5A** mostra com els nois consideren més que les noies que el baix cost del mètode és una avantatge mentre que són més noies que nois les que consideren que el preservatiu es avantatjós alhora de prevenir del VIH/ITS, per evitar un embaràs no planificat i perquè els dona seguretat.

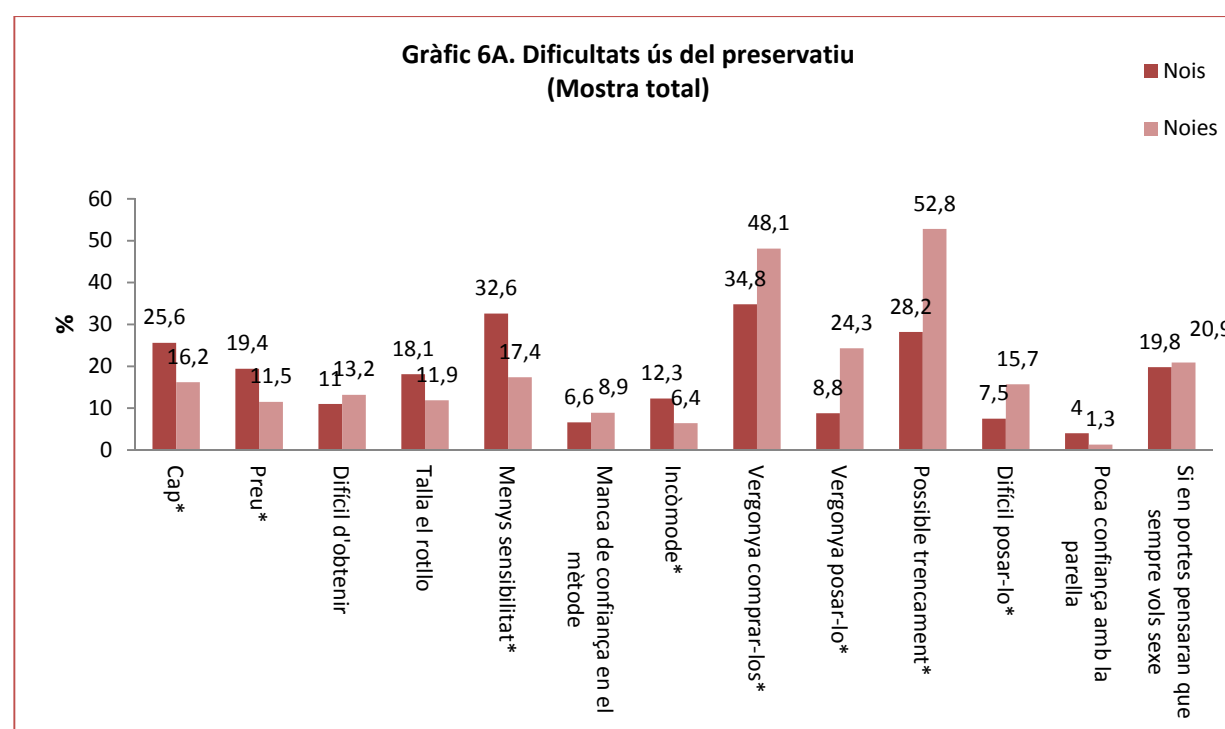
Els nois/es que han mantingut relacions sexuals alguna vegada destaquen les mateixes avantatges del preservatiu que la mostra total però, guanya pes la idea que és fàcil d'aconseguir, que és pràctic, que no té efectes secundaris i, en canvi, disminueix el percentatge dels que diuen que dóna joc. Quan els nois/es han mantingut relacions sexuals alguna vegada, no s'observen diferències estadísticament significatives entre les avantatges que declaren els nois i les noies (**Gràfic 5B**).

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

El **Gràfic 6A** (mostra total) i el **Gràfic 6B** (entre els 28 nois i les 33 noies que han realitzat la penetració anal i/o vaginal alguna vegada) presenten les dificultats que troben els joves a l'utilitzar el preservatiu.

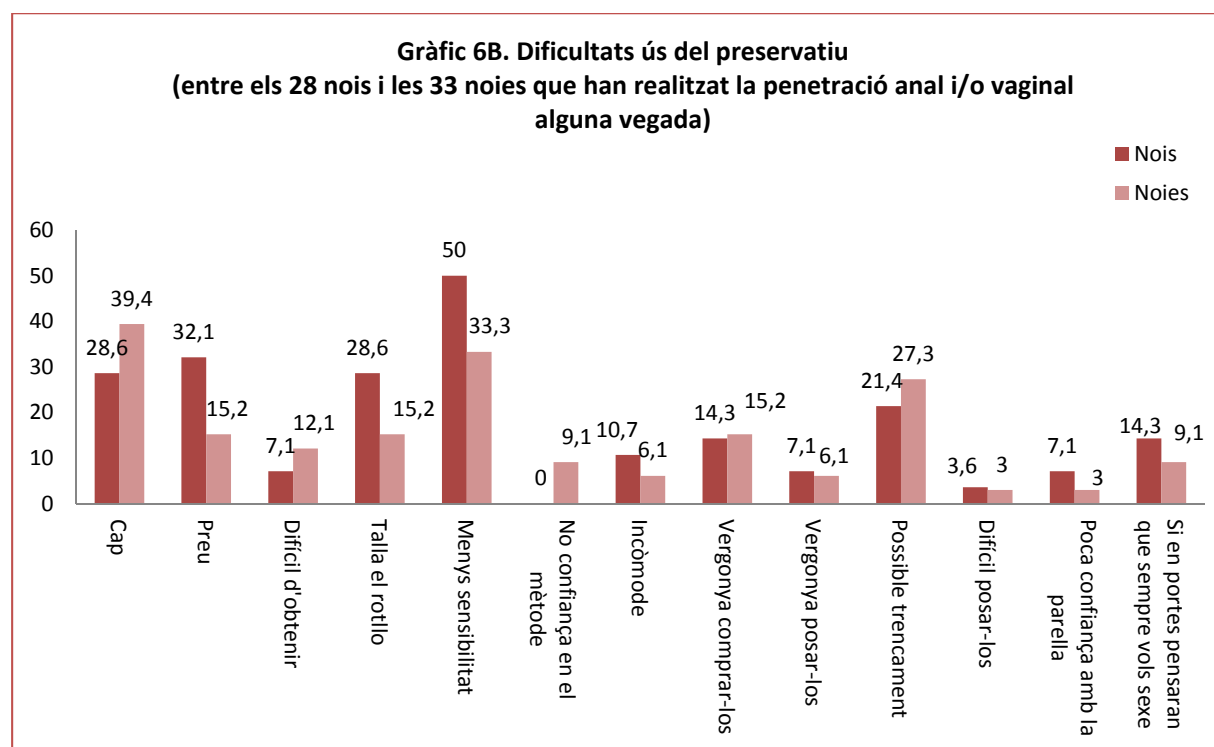
*diferències estadísticament significatives

En la mostra total, pel que fa les dificultats, les més citades són la por al possible trencament (40,6%) i la vergonya per comprar-los (41,5%). El **Gràfic 6A** mostra com més nois que noies consideren que el preservatiu no presenta cap dificultat, però també són més ells que elles qui creuen que el preu és un inconvenient, així com la pèrdua de sensibilitat. Al contrari, les noies tenen més vergonya de comprar preservatius, de posar-los, tenen més dificultats en posar-los i por al possible trencament.

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Quan es considera els nois/es que han realitzat la penetració alguna vegada, la dificultat més citada és la pèrdua de sensibilitat (41%) seguit de cap desavantatge (34,4%) i augmenta la idea que talla el rotllo. No s'observen diferències per sexes (**Gràfic 6B**).

Cap noi o noia declara haver tingut ella o la parella un avortament mentre que 2 nois (1,1%) i 11 noies (5,2%) han pres elles o la parella el tractament post-coital ($p < 0,05$). Entre els que l'han utilitzat, un 57,1% l'han pres una vegada, 28,6% dues, i 14,2% més de 2.

Si tenim en compte només els nois/es que han penetrat (vaginal) alguna vegada, el percentatge d'ús del tractament post-coital es del 8% en els nois i arriba a ser del 33% en les noies respectivament ($p < 0,05$).

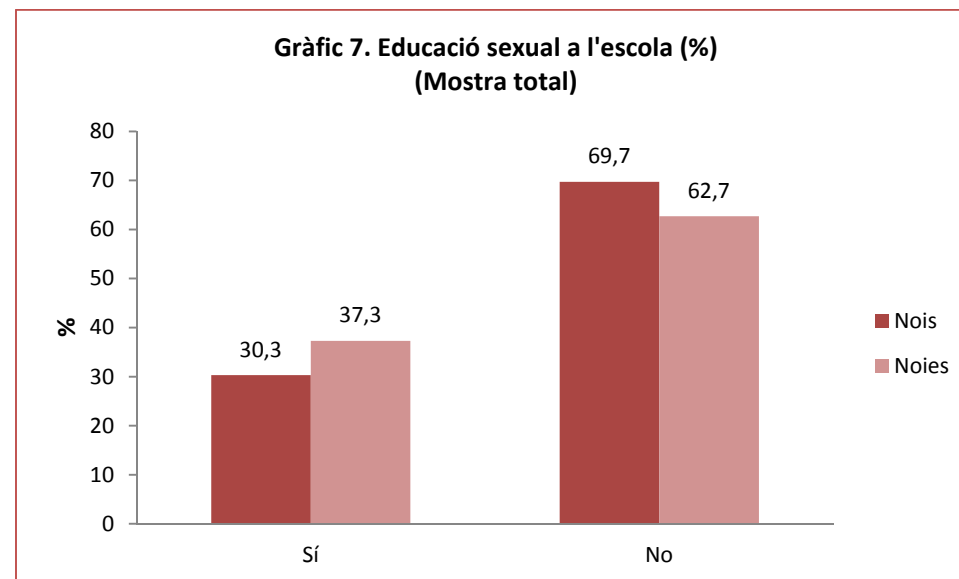

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

FONTS D'INFORMACIÓ

El percentatge que afirma haver rebut educació sexual a l'escola, a banda de les activitats de SIDA STUDI, és del 33,9% dels/les joves. No hi ha diferències entre nois i noies (**Gràfic 7**).

La **Taula 6** mostra la font principal d'informació sobre sexualitat dels/les joves.

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Taula 6. Font principal d'informació sobre sexualitat (%).		
Mostra total (n=462)		
	<i>Nois</i>	<i>Noies</i>
<i>Família*</i>	10,1	23,4
<i>Parella</i>	4,4	9,8
<i>Amics/gues*</i>	39,2	52,8
<i>Internet*</i>	43,6	9,8
<i>TV</i>	8,8	6,8
<i>Escola</i>	17,2	15,3
<i>Llibres i revistes*</i>	3,1	7,2
<i>Altres</i>	0,4	0,9
<i>*diferències estadísticament significatives</i>		
<i>Categories no excloents (es pot marcar més d'una resposta)</i>		

Les principals fonts d'informació són els amics (46,1%) i internet (26,4%), seguits de la família (16,9%) i l'escola (16,2%). Les noies estan més informades a través de les amigues, la família i llibres i revistes que els nois i aquests a través d'internet.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

CONeixEMENTS I PRECEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL

Les **Taules 7 i 8** presenten el grau d'acord dels nois i les noies amb diferents ítems sobre coneixements sobre prevenció del VIH i percepcions sobre salut sexual.

Taula 7. Coneixements sobre la prevenció del VIH (%) (Mostra total)		
	% D'acord	
	Nois	Noies
<i>Compartir pis, estudiar, treballar o compartir la roba amb una persona infectada pel VIH posa en risc a d'altres persones (n=439)*</i>	39,4	24,3
<i>Una persona amb aspecte saludable pot tenir el VIH (n=449)</i>	90,5	91,6
<i>Pot reduir-se el risc de transmissió del VIH mantenint relacions sexuals amb una parella fidel i no infectada (n=422)</i>	73,9	79,4
<i>Es pot adquirir el VIH per compartir aliments amb una persona infectada (n=422)</i>	36,4	29,8
<i>Es possible infectar-se pel VIH per una picada de mosquit (n=408)*</i>	47	35,2
<i>El risc de transmetre el VIH a través del sexe oral és molt menor que a través de la penetració (n=391)</i>	65,9	59,9
<i>El VIH es pot agafar morrejant-se amb una persona infectada (n=398)</i>	34,7	33
<i>Utilitzar sempre el preservatiu en les relacions sexuals fa desaparèixer el risc pel infecció del VIH (n=439)*</i>	73,1	82,3
*p<0,05 No el 100% dels/les joves responen a tots els ítems		

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Si construïm l'indicador GARP recomanat per ONUSIDA per descriure el nivell de coneixements dels/les joves en relació a la transmissió del VIH² veiem que el 20,5% dels nois i el 24,4% de les noies tenen un bon coneixement.

Taula 8. Coneixements, actituds sobre el VIH/ITS i altres aspectes sobre sexualitat (Mostra total)		
	% D'acord	
	Nois	Noies
Treure el penis de la vagina abans d'ejacular evita sempre un embaràs (n=433)*	50	39,7
Acariciar-se en parella sense arribar a l'orgasme és fer sexe (n=438)	21,4	23,4
El preservatiu per a vagina es pot col·locar abans de l'erecció del penis (n=340)**	62,3	72,7
Estaria disposat/da a fer un petó a la galta a una persona seropositiva (n=434)*	66,5	79,9
El clítoris pot estimular-se més fàcilment practicant el sexe oral que realitzant la penetració vaginal (n=384)**	66,8	58,1
Totes les ITS (infeccions de transmissió sexual) presenten algun símptoma que fa que la puguem identificar (n=414)	41,4	39,7
Si portes preservatius a sobre (bossa, motxilla...) dona la sensació que sempre vols mantenir relacions sexuals (n=444)	43,1	41,6
L'única informació sobre la penetració anal que dispo prové de les pel·lícules/sèries (n=428)*	60,4	44,5
Tot i ser menor d'edat, una noia té dret a què li facilitin la pastilla postcoital (del dia després) si la sol·licita (n=444)	87,2	90,7
La màxima sensibilitat d'una noia en relació al sexe es troba a l'interior de la vagina (n=394)	60,3	55
Estaria incòmode si a la meua classe hi hagués algú amb el VIH (n=442)*	48,6	30,9
La "primera vegada" se sent dolor i/o es produeix un sagnat (penetració vaginal) (n=397)**	75,1	82,1

² Aquest indicador es construeix a partir de les respostes als ítems: "Una persona amb aspecte saludable pot tenir el VIH", "Pot reduir-se el risc de transmissió del VIH mantenint relacions sexuals amb una parella fidel i no infectada", "Es pot adquirir el VIH per compartir aliments amb una persona infectada", "Es possible infectar-se pel VIH per una picada de mosquit", i "Utilitzar sempre el preservatiu en les relacions sexuals fa desaparèixer el risc pel infecció del VIH"

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

<i>Si un amic/ga s'infectés amb el VIH, probablement em distanciaria d'ell/ella (n=436)*</i>	22,6	9,1
<i>Una dona no pot quedar-se embarassada la "primera vegada" (penetració vaginal) (n=437)*</i>	22,2	14,4
<i>El preservatiu per a penis es pot col·locar abans de l'erecció (n=391)*</i>	37,4	53,9
<i>La relació sexual només és plena quan arriba l'orgasme a la vegada (n=391)</i>	43,5	41,3
<i>Amb preservatiu és més difícil arribar a l'orgasme (n=395)*</i>	42	31,4
<i>Col·locar un preservatiu sempre és igual d'avorrit (n=377)*</i>	40,9	21,9
<i>És impossible tenir relacions sexuals sense sentir res (n=412)</i>	45,6	45,7
<i>Practicar sexe sempre és plaent, satisfactori i fa sentir a la persona més segura de si mateixa (409)*</i>	75	57,9
*p<0,05		
**p<0,10		
No el 100% dels/les joves responen a tots els ítems		

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

RESULTATS COMPARACIÓ PRE-POST

El POST-test de la intervenció Prevenir per gaudir comença al cap de dos mesos del primera. Es du a terme entre març i juny de 2014.

PERFIL DE LA MOSTRA

Al POST participen 291 joves (46,2% nois i 53,8% noies) respecte els/les 463 que van participar al PRE. Hi ha 172 joves que no participen en aquesta avaluació PRE-POST. L'edat mitja és de 14,9 anys (DE:0,76).

En quant a l'orientació sexual, el percentatge nois/es que s'identifiquen com a homosexuals, bisexuals o s'ho estan qüestionant en el PRE i el POST no varia significativament.

ESTEREOTIPS DE GÈNERE

A la **Taula 9**, es compara el valor mitjà de les respostes als ítems que avaluen les opinions en relació als estereotips de gènere entre el PRE-test i POST-test. Valors més elevats en l'escala impliquen opinions més desfavorables en relació a la igualtat entre els gèneres. S'observen diferències significatives en 6 dels 12 ítems que indiquen una millora en les opinions d'equitat de gènere en el cas de les noies i en 3 dels 12 ítems en els nois.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Taula 9. Escala que avalua l'opinió en relació als estereotips de gènere (1. Totalment en desacord-7. Totalment d'acord)						
	Nois			Noies		
	Mitjana PRE	Mitjana POST	p-valor	Mitjana PRE	Mitjana POST	p-valor
	%	%		%	%	
<i>Encara que a algunes dones els agradi treballar fora de casa, hauria de ser responsabilitat última de l'home subministrar el suport econòmic a la seva família (n=285)</i>	2,6	2,1	<0,001	1,7	1,7	0,5
<i>És natural que homes y dones desenvolupin tasques diferents (n=288)</i>	4,2	3,6	<0,05	3,5	3,0	<0,05
<i>Si un nen/a està malalt i els dos pares estan treballant ha de ser generalment la mare la persona qui demani permís a la feina per cuidar-lo/la (n=287)</i>	2,5	2,6	0,6	2	1,8	0,2
<i>És millor que una dona intenti aconseguir seguretat animant al seu marit en la seva feina que posant-se davant seu amb la seva pròpia carrera (n=273)</i>	3	2,8	0,5	1,9	1,8	0,2
<i>És més important per una dona que per un home arribar verge al matrimoni (n=287)</i>	2,6	2,3	0,1	2,0	1,7	<0,05
<i>La relació ideal entre marit i muller és la interdependència, en la qual l'home ajuda a la dona amb el suport econòmic i ella satisfà les seves necessitats domèstiques i emocionals (n=286)</i>	2,7	2,4	<0,05	1,8	1,6	<0,07
<i>És més apropiat que una mare i no un pare canviï els bolquers al nadó (n=288)</i>	2,4	2,3	0,9	1,6	1,4	<0,05
<i>Considero força més desagradable que una dona digui paraulotes i paraules malsonants que si les diu un home (n=285)</i>	2,9	3,0	0,8	2,1	1,9	<0,05
<i>Les relacions extra-matrimonials són més condemnables en una dona (n=274)</i>	2,6	2,5	0,7	1,7	1,8	0,5

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

<i>La dona hauria de reconèixer que així com hi ha feines que no són desitjables per ella perquè requereixen de força física, n'hi ha d'altres que no ho són degut a característiques psicològiques (n=280)</i>	3,4	3,2	0,1	2,4	2,1	<0,05
<i>Hi ha moltes feines en les què els homes haurien de tenir preferència respecte les dones alhora de produir-se un ascens o de promocionar-se (n=283)</i>	2,7	2,7	0,9	1,7	1,6	0,2
<i>Els homes, en general, estan més ben preparats que les dones pel món de la política (n=289)</i>	2,5	2,4	0,5	1,5	1,5	0,7
<i>diferències estadísticament significatives</i>						

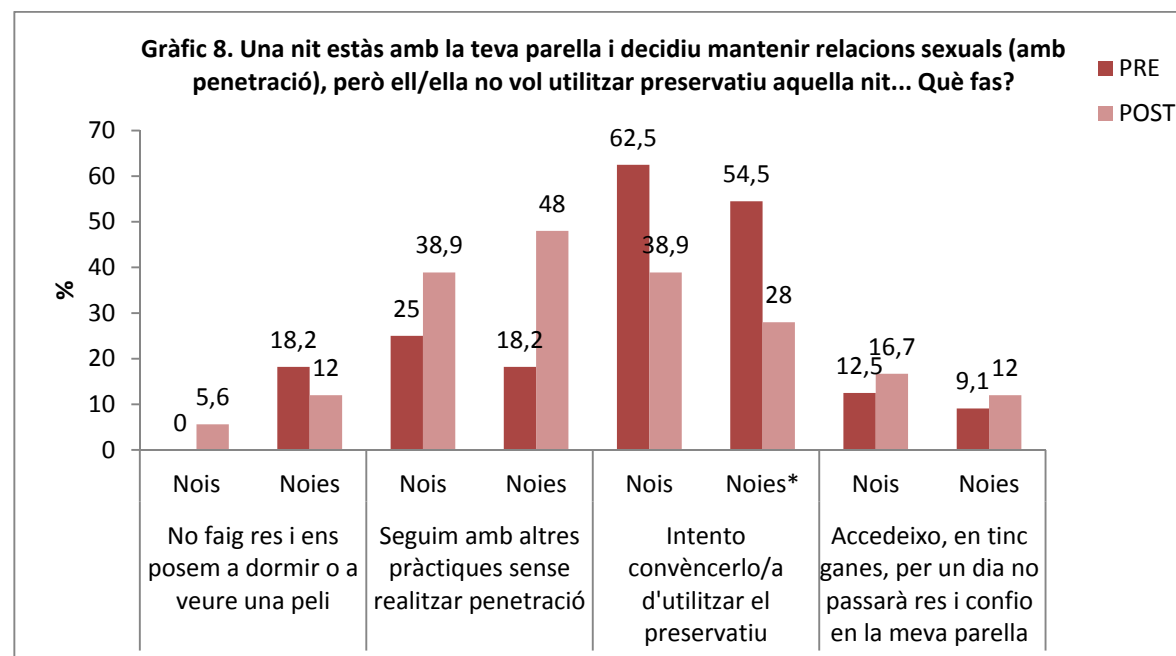

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

ÚS MESURES PREVENTIVES

Els **Gràfics 8 i 9** mostren l'evolució de les actituds dels/les joves en diferents situacions que plantegen la capacitat de negociació en l'ús del preservatiu.

* $p < 0.05$

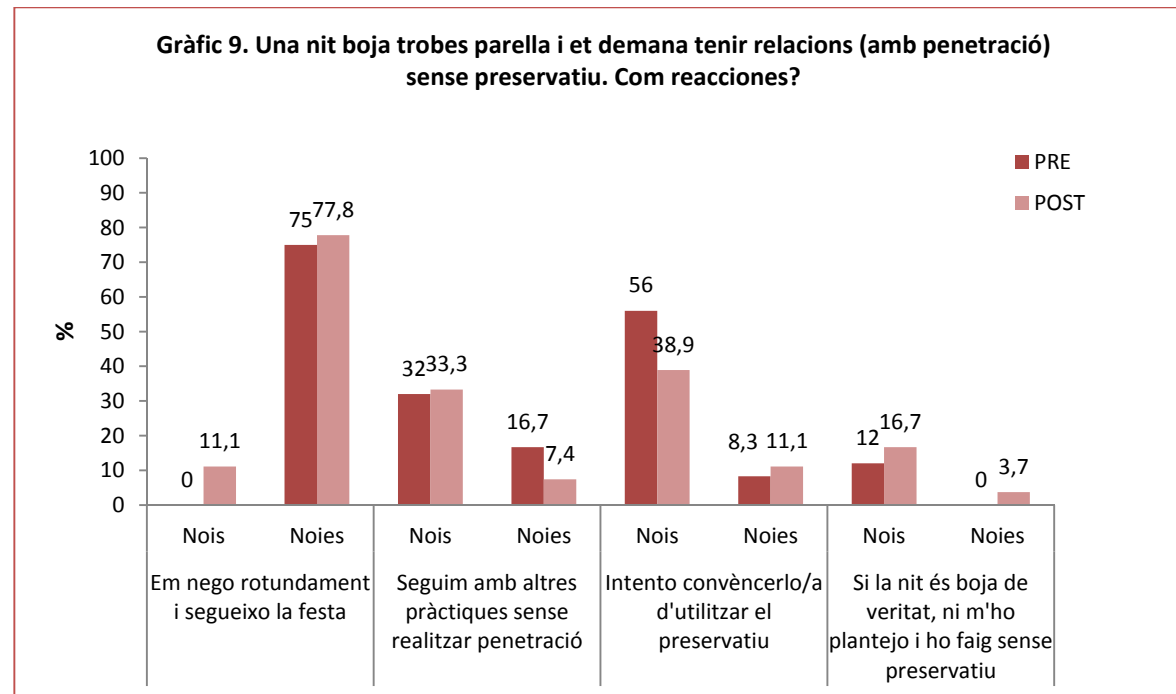
Responen al POST-test 18 nois i 25 noies

Amb la parella estable s'observa un descens significatiu de l'opció "intento convèncer-lo/a d'utilitzar el preservatiu" en el cas de les noies. Tot i que no apareix una evolució estadísticament significativa (i per tant el resultat no és conclouent), s'observa un augment del percentatge, tant de nois com de noies, que seguirien amb d'altres pràctiques si no tinguessin preservatiu. Si no separem per sexes l'augment del "no faig res i ens posem a dormir o mirar una peli és significatiu" ($p < 0,10$).

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Responen al POST-test: 18 nois i 27 noies

Tot i que no s'observen diferències significatives entre el PRE-test i el POST-test (i per tant el resultat no és conclouent), les noies continuen tenint una actitud de més precaució en una nit boja amb una parella ocasional i els nois continuen pretenent convèncer la parella. Si no separem per sexes, l'augment del "no faig res i ens posem a dormir o mirar una peli" seria significatiu ($p < 0,01$).

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

CONeixEMENTS I PRECEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL

A les **Taules 10 i 11** es presenta la comparació entre el PRE-test i el POST-test en relació als coneixements sobre prevenció del VIH, actituds sobre VIH/ITS i altres aspectes sobre sexualitat dels/les nois i noies participants.

Taula 10. Coneixements sobre la prevenció del VIH ^o				
	% D'acord			
	Nois		Noies	
	PRE	POST	PRE	POST
<i>Compartir pis, estudiar, treballar o compartir la roba amb una persona infectada pel VIH posa en risc a d'altres persones</i>	35,2	22,6**	24,7	7,7**
<i>Una persona amb aspecte saludable pot tenir el VIH</i>	91,5	87,8	90,9	93,5
<i>Pot reduir-se el risc de transmissió del VIH mantenint relacions sexuals amb una parella fidel i no infectada</i>	71,7	71	79,6	67,3**
<i>Es pot adquirir el VIH per compartir aliments amb una persona infectada</i>	32,5	21	39,4	12,1**
<i>Es possible infectar-se pel VIH per una picada de mosquit</i>	48,8	45,5	33,3	31,9
<i>El risc de transmetre el VIH a través del sexe oral és molt menor que a través de la penetració</i>	64,5	69,7	59,1	72,1*
<i>El VIH es pot agafar morrejant-se amb una persona infectada</i>	33,1	22	31,1	13,9**
<i>Utilitzar sempre el preservatiu en les relacions sexuals fa desaparèixer el risc pel infecció del VIH</i>	72,4	76,4	82,4	86,2
*p<0,10 **p<0,05				

En relació als coneixements de les formes de transmissió del VIH (**Taula 10**), en els nois s'observa una evolució positiva significativa d'un dels 8 ítems mentre que per les noies en 4 dels 8 (mentre que en l'ítem "Pot reduir-se el risc de transmissió del VIH mantenint relacions sexuals amb una parella fidel i no infectada" hi ha una evolució negativa significativa en les noies).

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

	Taula 11. Coneixements, actituds sobre el VIH/ITS i altres aspectes sobre sexualitat ⁹			
	% D'acord			
	Nois		Noies	
	PRE	POST	PRE	POST
Treure el penis de la vagina abans d'ejacular evita sempre un embaràs	50,4	14,5**	39,9	12,7**
Acariciar-se en parella sense arribar a l'orgasme és fer sexe	19,2	34,4**	22,4	32,9*
El preservatiu per a vagina es pot col·locar abans de l'erecció del penis	59,6	67,5	76,2	83
Estaria disposat/da a fer un petó a la galta a una persona seropositiva	65,3	75**	81,9	89,9
El clítoris pot estimular-se més fàcilment practicant el sexe oral que realitzant la penetració vaginal	62,5	80,8**	61,6	85,3**
Totes les ITS (infeccions de transmissió sexual) presenten algun símptoma que fa que la puguem identificar	41,1	28,9**	42	12**
Si portes preservatiu a sobre (bossa, motxilla...) dóna la sensació que sempre vols mantenir relacions sexuals	47,2	43,4	43,1	34,6
L'única informació sobre la penetració anal que disposes prové de les pel·lícules/sèries	56	31,7**	47,9	29,5**
Tot i ser menor d'edat, una noia té dret a que li facilitin la pastilla post-coital (del dia després) si la sol·licita	89,8	88,6	89,3	96,1*
La màxima sensibilitat d'una noia en relació al sexe es troba a l'interior de la vagina	65,3	28,9**	55,2	29,1**
Estaria incòmode si a la meua classe hi hagués algú amb el VIH	49,6	44,7	31,8	22,7*
La "primera vegada" se sent dolor i/o es produeix un sagnat (penetració vaginal)	80	32,2**	80,5	29,7**
Si un amic/ga s'infectés amb el VIH, probablement em distanciaria d'ell/ella	19,5	22	8,9	9,9
Una dona no pot quedar-se embarassada la "primera vegada" (penetració vaginal)	20,2	20,5	14	14,3
El preservatiu per a penis es pot col·locar abans de l'erecció	37,5	15,8**	54,3	23,2**

Centre d'Estudis Epidemiològics
 sobre les Infeccions de Transmissió
 Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

<i>La relació sexual només és plena quan arriba l'orgasme a la vegada</i>	48,7	32**	42	33,3
<i>Amb preservatiu és més difícil arribar a l'orgasme</i>	40,7	32,2	29,2	19,7
<i>Col·locar un preservatiu sempre és igual d'avorrit</i>	39,3	39,2	24,1	11**
<i>És impossible tenir relacions sexuals sense sentir res</i>	44,8	43,8	47,7	41,6
<i>Practicar sexe sempre és plaent, satisfactori i fa sentir a la persona més segura de si mateixa</i>	74,4	67,2	55,2	49,7
*p<0,10 **p<0,05				

A través de la **Taula 11**, s'observa una millora en el coneixement sobre altres dimensions relacionades amb la sexualitat tan en nois (milloren 5 ítems) com en noies (milloren 5 ítems), així mateix es tenen actituds més positives al voltant del VIH en un dels ítems en nois i en un dels ítems en noies i es modifiquen les actituds envers la concepció de la sexualitat (milloren 4 ítems en els nois i 5 en les noies).

L'indicador de coneixements GARP no millora entre el PRE-test i el POST-test (28,1% i 28,7% respectivament) i es manté baix.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

CONCLUSIONS

És rellevant la proporció de nois/es de 2n cicle d'ESO que ja es definien en el PRE-test com a homosexuals o s'ho estaven qüestionant (4,9%), tal i com també s'observava en la intervenció del curs 2010 (Sida Studi, 2011³).

S'observa en aquest grup d'adolescents que els estereotips de gènere tradicionals estan força arrelats com també han observat d'altres autors (Glick, 2004⁴), especialment en els nois. Després de la intervenció, hi ha una lleugera modificació d'aquests estereotips, especialment en les noies, però caldrà seguir incidint en aquests aspectes.

En relació a les pràctiques sexuals realitzades, el percentatge d'adolescents que han mantingut relacions amb penetració, principalment vaginal, que no supera el 15%, és lleugerament inferior al resultat d'altres estudis com el publicat per Bermudes et al. (2010)⁵ en adolescents espanyols on era del 19,9% o el 18,2% que apuntava Rodrigues et al. (2012)⁶ i clarament inferior al 25% dels alumnes de 4t d'ESO que apuntava l'Informe FRESC (Agència de Salut Pública de Barcelona, 2012)⁷ o el 21,4% d'alumnes de 15-16 anys espanyols que van participar a l'enquesta Health Behaviour in School-Aged Children de 2010 (Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2012)⁸. Respecte d'anys anteriors, també s'ha observat una menor prevalença de les diverses pràctiques sexuals incloses a l'enquesta (Sida Studi, 2011⁹; Sida Studi, 2013¹⁰).

3 *Prevenir per Gaudir. Avaluació de Resultats.* Sida Studi, 2011. Disponible a: http://www.sidastudi.org/resources/doc/130219-pxg-avaluacio-11_12_1_5-601327538554990916.pdf

4 Glick P, Lameiras M, Fiske S, Eckes T, Masser B, Volpato C, et al. *Bad but bold. Ambivalent attitudes toward men predict gender inequality in 16 nations.* J Pers Soc Psychol. 2004; 86(5):713-28.

5 Bermúdez MP, Castro A, Madrid J, Buena-Casal G. *Análisis de la conducta sexual de adolescentes autóctonos e inmigrantes latinoamericanos en España.* Int J Clin Health Psychol 2010(1):88-103.

6 Rodríguez J, Traverso Cl., *Conductas sexuales en adolescentes de 12 a 17 años de Andalucía.* Gac Sanit 2012, 26(6), 2012.

7 Pérez A, Garcia-Continent X i Grup col·laborador enquesta FRESC 2012. *Informe FRESC 2012: 25 anys d'enquestes a adolescents escolaritzats de Barcelona.* Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona, 2013

8 *Las conductas relacionadas con la salud y el desarrollo de los adolescentes españoles. Resultados del estudio HBSC-2010 con chicos y chicas españoles de 11 a 18 años.* Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2012. Disponible a: http://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/promocion/saludJovenes/docs/HBSC2010_Completo.pdf

9 Ídem

10 *Prevenir per Gaudir. Avaluació 2012-2013.* Sida Studi, 2013. Disponible a: <http://www.sidastudi.org/resources/doc/130620-informe-proceso-2013-8107647947682470034.pdf>

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Els resultats del nostre estudi mostren que **el percentatge de nois i noies sexualment actius és similar**, com també constata Faílde en una mostra de nois de 14 a 24 anys (2008)¹¹ o l'Informe FRESC (Agència de Salut Pública de Barcelona, 2012)¹². Aquest resultat és discordant a d'altres estudis en el nostre context que apunten una major activitat sexual per part dels nois (Puente, 2011¹³; Rodríguez, 2012¹⁴). Contràriament, Callejas et al. observaven més activitat entre les noies, possiblement lligat al fet que tenen més parella estable i, per tant, més activitat sexual (Callejas, 2005)¹⁵. Ara bé, la prevalença d'algunes pràctiques difereix entre nois i noies com també apunten altres autors (Faílde, 2008)¹⁶, com **la pràctica de la masturbació que és més prevalent en nois**.

L'edat d'inici de les relacions sexuals amb penetració és entre els 14 i els 15 anys i similar entre nois i noies, tal i com també mostraven els resultats de l'enquesta HBSC de 2010 (MSC, 2012)¹⁷, l'Informe de Juventud en España 2012 (INJUVE, 2012)¹⁸ o l'Informe FRESC (Agència de Salut Pública de Barcelona, 2012)¹⁹. D'altres estudis, però, mostren que els nois d'aquestes edats són més precoços (Rodríguez, 2012)²⁰.

Segons els resultats d'algunes enquestes o altres estudis en població del mateix tram d'edat, els nois semblaven més promiscus perquè declaraven haver tingut més parelles alguna vegada (MSC, 2012²¹; Faílde 2008²², Teva 2009²³). El nostre estudi **no mostra diferències significatives en el número de parelles** i, en canvi, **són les noies les que n'han tingut més els darrers 12 mesos**.

¹¹ Faílde JM, Lameiras M, Bimbela JL. *Prácticas sexuales de chicos y chicas españolas de 14-24 años de edad*. Gac Sanit. 2008;22(6):511-9

¹² Ídem

¹³ Puente D, Zabaleta E, Rodríguez T, Cabanas M, Monteagudo M, Pueyo MJ, et al. *Gender differences in sexual risk behavior among adolescents in Catalonia, Spain*. Gaceta Sanitaria, 2011; 25(1): 13-19

¹⁴ Ídem

¹⁵ Callejas S, Fernández B, Méndez P. *Intervención educativa para la prevención de embarazos no deseados y enfermedades de transmisión sexual en adolescentes de la ciudad de Toledo*. Rev Esp Salud Pública. 2005;79:581-9.

¹⁶ Ídem

¹⁷ Ídem

¹⁸ Informe Juventud en España 2012. Instituto de la Juventud. Madrid: Ministerio de sSanidad, servicios sociales e igualdad, 2013. Disponible en: http://www.injuve.es/sites/default/files/2013/26/publicaciones/IJE2012_0.pdf

¹⁹ Ídem

²⁰ Ídem

²¹ Ídem

²² Ídem

²³ Teva I, Bermúdez MP, Buela-Casal G. *Características de la conducta sexual en adolescentes españoles*. Spanish Journal of Psychology. 2009;12:471-84.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

El mètode preventiu més utilitzat en les pràctiques sexuals és el preservatiu, tant per nois com per noies, seguit de la marxa enrere. El patró habitual en adolescents i joves a Catalunya i a l'Estat espanyol, si es considera una franja més ampla d'edats, apunta que rere del preservatiu se situa la pastilla anticonceptiva i, en canvi, la marxa enrere ocupa una posició minoritària (INJUVE, 2012²⁴; Schering, 2009²⁵).

Tot i que la majoria d'adolescents declaren haver usat sempre o gairebé sempre el preservatiu en les relacions de l'últim any, **la freqüència d'ús del preservatiu que s'observa en el nostre estudi indica una possible inconsistència en el seu ús**. Si bé els adolescents podrien estar usant altres mètodes enlloc del preservatiu, és rellevant que un 20% de nois/es no han utilitzat el preservatiu mai o alguna vegada.

Els nois i noies fan més ús del preservatiu en la penetració vaginal que en la anal o oral tot i el risc que comporten aquestes pràctiques a la infecció per VIH o d'altres ITS, tal i com indiquen altres estudis (Fraile, 2008)²⁶. Una informació molt valuosa per poder fer prevenció sexual més enllà dels embarassos no desitjats.

Els motius d'ús del mètode indiquen que **una elevada proporció d'adolescents identifica la funció del preservatiu correctament**. Aquest resultat no és consistent amb d'altres estudis on es dona més pes a l'embaràs no desitjat que a les ITS en aquest grup de població (Rodríguez, 2012)²⁷. Ara bé, la diferència podria ser deguda a la forma de formular la pregunta a la nostra enquesta.

La capacitat de negociació del preservatiu és una de les dimensions estudiades en el col·lectiu adolescent i jove (INJUVE, 2012)²⁸. Els resultats no són concludents per poder dir que, després de la intervenció, millori la capacitat d'aturar una relació desprotegida, però **augmenta el percentatge, tant de nois com de noies, que seguirien amb d'altres pràctiques si no tinguessin preservatiu**. Al POST-test, les noies es mantenen amb una actitud de més precaució.

²⁴ Ídem

²⁵ Equipo DAPHNE. 3ª Encuesta BAYER SHERING PHARMA Sexualidad y Anticoncepción en la Juventud española. Madrid: Schering España, 2009

²⁶ Ídem

²⁷ Ídem

²⁸ Ídem

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

La taxa d'IVE, inferior al 1% en el Registre d'Avortament Legals de Catalunya en les noies menors de 15 anys (<http://observatorisalut.gencat.cat>), **és menys important que en d'altres estudis** en el mateix grup d'edat (Rodríguez, 2012)²⁹. Contràriament, **l'ús de la pastilla post-coital entre les noies és especialment elevada**, xifra més propera a estudiants de Batxillerat o Universitaris (Aymerich, 2011³⁰; Enquesta Joves i Internet³¹; Puente, 2011³²) o superior a d'altres estudis del mateix tram d'edat (Rodríguez, 2012)³³.

Les avantatges i dificultats de l'ús del preservatiu declarades pels adolescents de l'estudi no mostren diferències per sexe quan es considera aquells qui són actius sexualment. Entre aquests, les principals avantatges són **l'eficàcia en prevenir VIH/ITS i embarassos i la tranquil·litat** mentre que **la desavantatge principal és la pèrdua de sensibilitat**. Tot i que un cop l'han usat, els joves consideren amb menor freqüència la vergonya de comprar-los i perden la por a un possible trencament, es mantenen algunes dificultats prou importants per tenir-les en compte en una possible intervenció de promoció de la salut sexual. Les diferències per sexe que veiem sobre la idea del preservatiu en la mostra total ens dóna pistes de la importància a tractar temes diferents per sexes ben aviat en el desenvolupament de l'adolescent.

Les fonts d'informació de temes sexuals varien, també, entre sexes. Els/les amics/gues i internet apareixen com les més importants per noies i nois respectivament, com també apunta l'informe de Juventud en España 2012 en nois i noies del tram de 15 a 29 anys (INJUVE, 2012)³⁴.

²⁹ Ídem

³⁰ Aymerich M, Planes MP, Gras ME, et al. *La contracepció de emergència en chicas estudiantes de bachillerato: uso y uso reiterado en función del número de parejas sexuales*. C Med Psicosom. 2011;26:25–30.

³¹ Álvarez JL, Folc C, Ferrer L, Casabona J i Grupo de Trabajo de Jóvenes e Internet. *Determinantes de las conductas sexuales en jóvenes en Cataluña*. Comunicació presentada: XXXII Reunión Científica SEE; XX Setembre 2015, Alacant.

³² Ídem

³³ Ídem

³⁴ Ídem

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – ANY 2014

Tot i que el 81,4% de nois/es han utilitzat el preservatiu en la darrera relació sexual, **es mantenen actituds i coneixements mal apresos sobre les pràctiques sexuals de risc a la infecció del VIH/ITS i sobre mètodes preventius**, que estarien incrementant el risc en la població adolescent. Una evidència que estarien suggerint les xifres d'IVE o dades d'increment d'ITS en adolescents molt joves (Vives, 2014)³⁵. Hi ha estudis en aquesta població que mostren que hi ha errors conceptuals de coneixement (Fernández, 2000)³⁶. Tot i que la informació per si mateixa no és causa d'una pràctica de risc és una condició imprescindible. **Els ítems de coneixement sobre prevenció del VIH mostren valors més baixos i una actitud més negativa cap a persones amb VIH en nois** (Callejas, 2005)³⁷.

Després de la intervenció, es mantenen coneixements baixos, si bé els coneixements sobre prevenció del VIH milloren en noies. També, **millora el coneixement sobre altres dimensions relacionades amb la sexualitat tan en nois com en noies, com per exemple aspectes relacionats amb les ITS i el coneixement de les zones de plaer, així mateix es tenen actituds més positives al voltant del VIH** com també observen altres autors (Espada, 2012)³⁸, disminuint, per exemple, l'estigma cap a persones seropositives en el cas dels nois. També es modifiquen les actituds envers una sexualitat molt centrada en la penetració, es té més en compte la dimensió afectiva en les relacions i es trenquen mites i prejudicis, per exemple, com que el fet de dur preservatius a la bossa implica voler tenir sempre relacions sexuals.

Els coneixements, però, no milloren on hi havia els valors més baixos com apuntava Fernández (2000)³⁹.

³⁵ Vives N, Lugo R, López E, Garcia de Olalla P, Minguell S, Barrabeig I, et al. *Increase in gonorrhoea among very young adolescents, Catalonia, Spain, January 2012 to June 2013*. Euro Surveill. 2013; 15;18(33):20560

³⁶ Fernández C, Molina R, Ramírez C, Pérez E, Castilla J, Marrondán J, et al. *Cambios en las actitudes y conocimientos de los adolescentes sobre la infección por VIH tras la intervención escolar Aulasida, 1996-1997*. Rev Esp Salud Pública 2000; 74;163-176

³⁷ Ídem

³⁸ Espada JP, Orgilés M, Morales A, Ballester R, Huedo-Medina TB. *Effectiveness of a school HIV/AIDS prevention program for Spanish adolescents*. AIDS Educ Prev. 2012;24(6):500-13. doi: 10.1521/aeap.2012.24.6.500.

³⁹ Ídem